

ראש חטיבת בריאות הציבור

Chief Executive of the Public Health Directorate

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

ה' בכסלו, התשפ"ו
25/11/2025
448931425
(בתשובה נא ציין מספרנו)
מס' תיק – 21א

הנדון: עמדת משרד הבריאות לגבי החלטת הממשלה בנוגע לשדה ברי

ההחלטה שהובאה לדיון בממשלה בתאריך 7/9/25 מחייבת התייחסות בריאותית לגבי שני נושאים המפורטים להלן. ההתייחסות המפורטת מטה הוכנה במשרד הבריאות בתאריך 2/9/25 לקראת הדיון בממשלה שלבסוף נערך ללא נוכחות נציגי המשרד בדיון.

1. כריית פצלי שמן ופוספט ביטומני -

נושא זה הוסף להחלטת הממשלה בגרסתה הנוכחית ולא היה קיים בעבר ואין מדובר בתוספת של מה בכך אלא בשינוי מהותי שדורש דיון מדיניות נפרד והחלטה נפרדת. כריית פצלי שמן היא טכנולוגיה מזהמת ועתירת משאבים. תהליך זה הינו בעל השפעות שליליות מרובות המסכנות את בריאות הציבור: פליטות מזהמים וגזי חממה בהיקפים גבוהים, פגיעה ישירה באיכות האוויר והמים, כולל העלאת סיכון למי תהום עקב חדירת מזהמים כימיים אורגניים, יצירת פסולת מסוכנת בהיקפים עצומים הכוללת חומרים אורגניים בעלי יכולת קרצינוגנית (מסרטנת) משמעותית והרס מערכות אקולוגיות נרחבות שבאופן ישיר ועקיף משפיע על בריאות האדם. יש לציין שטכנולוגיה מזהמת זו גם אינה מתיישבת עם מחויבות ישראל לאנרגיה ירוקה/מתחדשת ולהפחתת פליטות גזי חממה הנדרשת להיערכות לשינויי אקלים.

יישום מהלך כזה צפוי לפגוע בבריאות הציבור, להחמיר את נטל התחלואה האקוטית (כגון מחלות דרכי נשימה) נטל התחלואה הכרונית (כגון מחלות לב וכלי דם), עליה בשכיחות סרטן ופגיעה בהתפתחות העובר. נושא של כריית פוספט ביטומני דורש התייחסות נפרדת עקב מרכיבי החומר, כאשר פליטות אוויר בתהליכי כרייה עלולים להיות לא פחות משמעותיים מכריית פצלי שמן.

נושא כריית פצלי שמן ופוספט ביטומני מחייב דיון מדיניות רחב תוך בחינת כלל ההיבטים של מהלך כזה, כולל ההשפעה על פליטת גזי חממה, ויצירת אסטרטגיה לאומית בנושא. אנו מתנגדים נחרצות לכריית פצלי שמן ופוספט ביטומני לאור הסיכונים הבריאותיים והסביבתיים הכרוכים בה. מכל מקום, התוכנית אשר נדונה במסגרת החלטת הממשלה הרלבנטית (תמ"א 1/1/14), אינה נוגעת לכריית פצלי שמן ואין מקום להתייחס לכך, אף לא במסגרת דברי ההסבר להצעת ההחלטה.

2. דיון מדיניות עקרוני בנוגע לכריית פוספטים -

יש מקום לתקן את החלטת ממשלה מספר 980 מיום 14 בינואר 2022, כך שבמקום ביטול מוחלט של ההחלטה לקיים דיון מדיניות עקרוני בממשלה כתנאי לקידום הליך התכנון בשדה בריר, ייקבע כי דיון כאמור יתקיים לאחר הכנת תסקיר השפעה על הסביבה וחוות דעת של המשרד להגנת הסביבה וכן חוות דעת של משרד הבריאות

ראש חטיבת בריאות הציבור

Chief Executive of the Public Health Directorate

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

בהיבטים הבריאותיים. כן מוצע כי בנוסף, תוכן חוות דעת כלכלית ע"י משרד הכלכלה בהתאם לסיכום הדיון בעניין זה בהשתתפות מנכ"ל המשרדים מיום 23 במאי 2023. באופן זה הממשלה תוכל לקיים דיון מושכל בשאלת כריית הפוספטים בשדה בריר, נושא שיש לו השלכות מרחיקות לכת על בריאות הציבור ותחומים נוספים, כשהיו בפניה כלל הנתונים והמידע העדכניים והרלבנטיים. מאידך, ובהתאם למוצע בטיטת הנוסח הנוכחי של החלטת הממשלה, קידום הליכי התכנון ללא קיום דיון מדיניות עקרוני בממשלה בשאלת כריית הפוספטים, כך שהדיון יתקיים בשלב ראשון במועצה הארצית בלבד ורק לאחר מכן יגיע כתוכנית מוגמרת לאישור הממשלה (כולל האפשרות לחלופת אפס), יגרור הליכים ארוכים במועצה הארצית שייתכן שבסופם הממשלה תחליט שלא לקדם התוכנית.

בברכה,

ד"ר שרון אלרעי-פרייס
ראש חטיבת בריאות הציבור

העתק:

מר חיים כץ, שר הבריאות
 מר משה בר סימן טוב, מנכ"ל משרד הבריאות
 עו"ד מיכל גולדברג, סגנית בכירה ליועצת המשפטית, משרד הבריאות
 ד"ר איזבלה קרקיס, מנהלת המחלקה לאפידמיולוגיה סביבתית, משרד הבריאות